

יוחן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyom.il

חולין דף טו.

המבשל בשבת בשוגג או במזיד, מה הדין התבשיל למבשל בעצמו, ומה הדין לאחרים?

במזיד	בשוגג	
לא יאכל עד מוצ"ש בכדי שיעשו ²	יאכל ¹	לר' מאיר
המבשל: לא יאכל עולמית אחרים: לא יאכלו עד מוצ"ש בכדי שיעשו	לא יאכל עד מוצ"ש בכדי שיעשו ³	לר' יהודה
לא יאכל לא הוא ולא אחרים - לעולם	המבשל: לא יאכל עולמית אחרים: לא יאכלו עד מוצ"ש בכדי שיעשו	לר' יוחנן הסנדלר

אליבא דר"מ האם מותר להנות ממעשה שבת? [תוד"ה מורי].

בדבר שאינו שכיח	בדבר שכיח	
מותר ⁵	אסור ⁴	כשלא יכול להנות מהדבר ללא המעשה שבת
מותר	מותר ⁶	כשיכול להנות גם בלא המעשה שבת

המבשל או השוחט בשבת באופנים דלהלן באיסור, אליבא דר' מאיר האם הוא מותר בהנאה?

כשהיה לו חולה מע"ש והבריא	כשלא היה לו חולה מערב שבת	השוחט
מותר - דאין כאן מוקצה	אסור - משום מוקצה	

¹ פי', ואפי' הוא ואפי' בו ביום, ולא צריך להמתין לערב בכדי שיעשו, דס"ל לר"מ שדוקא בעשה ישראל איסור במזיד, אז אמרינן שיחכה לערב בכדי שיעשו, אבל בשוגג לא. ואין חילוק לר"מ בינו לבין אחרים, ונקט ברישא בלשון "יאכל" דהיינו למבשל בעצמו, לרבותא, שאפילו לו - מותר בו ביום.

² וה"ה שאחרים צריכים לחכות למוצ"ש בכדי שיעשו, ונקט בסיפא בדידה משום רישא - שברישא יש חידוש בדידה וכנ"ל. ומבואר כאן שכסברת ר"מ במזיד היא סברת ר' יהודה בשוגג, [וכן לקמן, כסברת ר' יהודה במזיד היא סברת ר' יוחנן הסנדלר בשוגג].

³ והיינו בין הוא ובין אחרים, ומטעם שלא יהנה מעבירה, וא"כ צריך להמתין נמי בכדי שיעשהו. וע"כ זה הטעם, ולא מטעם קנס של "שוגג אטו מזיד", דקנס זה הוא רק לדידה שעשה העבירה ולא לאחרים, וזה אי אפשר לומר, דא"כ היה אסור לו עולמית כמו במזיד (לסברת ר' יהודה), ור' יהודה אמר להדיא ש"בשוגג יאכל למוצאי שבת".

⁴ וזהו הטעם גבי נכרי שהביא דורון לישראל בדבר שיש מאותו המין במחובר, שאסורין עד מוצאי יו"ט בכדי שיעשו. כיון שלא יכל להנות מהדבר בלא מעשה איסור, והוא גם דבר ששכיח שיקרה, לכן גזרו בו.

⁵ ולכן אמרינן בסוגיין גבי שוחט בהמה לחולה שהבריא בשבת, שאין כאן איסור מוקצה כיון שהיה ראוי להשחט בבין השמשות, ולכן אף שהבריא, מותר אפי' לשוחט בעצמו לר"מ, כיון שאינו שכיח.

⁶ ולכן המבשל בשבת מותר להנות מהמאכל אפי' בשבת עצמה, כיון שהיה ראוי הבשר לכוס גם בלא בישולו.

חוקן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyom.il.co.il

המבשל	מותר - דהיה ראוי לכוס	מותר - דהיה ראוי לכוס
-------	-----------------------	-----------------------

חולין דף טו:

השוחט או המבשל בשביל חולה בהיתר וכדלהלן, ונשאר מהמאכל, האם מותר לבריא לאוכלו?

כשנחלה החולה בשבת	כשהיה לו חולה מערב שבת	בשוחט או מבשל דלועים
אסור	מותר ¹	
לרב: מותר לרב דימי: אסור	לרב: מותר לרב דימי: אסור ²	במבשל בשר

מהו הטעם שאסורים דלועים שנתבשלו לחולה בשבת לבריא, ובאיזה חולה מיירי? [תוד"ה כגון].

מה טעם האיסור?	באיזה חולה מיירי?	
משום מוקצה דמחובר	בחולה שנחלה בשבת	לרש"י - במחוברים
משום מוקצה דאינה ראויה לכוס	בחולה שנחלה בערב שבת ³	לתוס' - בתלושים

האם מותר לכתחילה לשחוט בצור וקנה, או רק בדיעבד, או שמא שחיטתו פסולה?

במחובר	בתלוש	
להוה אמינא: בדיעבד מותר למסקנא: לכתחילה מותר	מותר לכתחילה	לר' חייא
להוה אמינא: פסול אפי' בדיעבד למסקנא - בתלוש ולבסוף חיברו: בדיעבד מותר - במחובר מעיקרו: פסול בדיעבד	מותר לכתחילה	לרבי

¹ בשוחט יש בו קולא וחומרא. הקולא, דכיון שהאיסור באכילה הוא משום מוקצה, אי"כ אם היה לו חולה מע"ש יש להתיר. והחומרא, שאם לא היה לו חולה בע"ש כיון שלא היה ראוי כלל לאכילה לפני שחיטה, אפי' שנשחט בהיתה לחולה אסור משום מוקצה. ולענין דלועים, לפירש"י מיירי במחובר ומשום מוקצה, וא"כ דינו כשוחט לגמרי. ולפי זה מה שאמר רב פפא פעמים שהשוחט מותר והמבשל אסור, לרש"י מיירי בשני מקרים, השוחט מותר כשהיה לו חולה מבעוד יום ואין בזה מוקצה, והמבשל דלועים שאסור - בלא היה לו חולה מבעוד יום, דאף שאם היה מבשל בשר היה מותר - כיון שהוא ראוי כבר קודם לכוס ואין בזה מוקצה, מ"מ דלועין מחוברין היו מוקצה ואסור לבריא לאכול מה שנשאר. [וזה הדוחק שבדברי רש"י, ועי' לקמן בטבלא הבאה בשיטת התוס'].

² רב דימי חידש לגזור בבישול "שמא ירבה בשבילי", ובזה חמור בישול משחיטה, דבשחיטה ל"ש שמא ירבה, דהא אפי' בשביל כזית אחד צריך לשחוט לכל הבהמה.

³ ע' ברשב"א כאן שביאר דכיון שאין כל הדלעת צריכה לחולה אלא כפי צורכו, אי"כ כל מה שלא אכלו החולה נשאר בו דין מוקצה, דדוקא גבי שחיטה שצריך לשחוט לכל הבהמה בשביל כזית אחד, אין דין מוקצה - דכל הבהמה מוכנת לזה החולה, אבל לא בדלועין.